రాజకీయ కథలు

ఓల్గా

రాజకీయ కథలు

ఓల్గా

స్వేచ్ఛ ప్రచురణలు
హైదరాబాద్

Rajakeeya Kathalu

(Political Stories)

By Volga

రాజకీయ కథలు – ఓల్గా

ఐదవ ముద్రణ : సెప్టెంబర్ 2010

ముఖ చిత్రం : అంజన్‌బాబు
డిజైన్, బుక్‌మేకింగ్ : జుగాష్‌విలి

డి.టి.పి. : టి.పుష్పరాణి
ముద్రణ : చరిత ఇంప్రెషన్స్, హైదరాబాద్

ప్రతులకు
విశాలాంధ్ర బుక్‌హౌస్ అన్ని బ్రాంచీలు,
ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్ అన్ని బ్రాంచీలు,
నవోదయ బుక్‌హౌస్, హైదరాబాద్,
దిశ పుస్తక కేంద్రం, హైదరాబాద్,
తెలుగు బుక్‌హౌస్, హైదరాబాద్.

వెల : 50 రూపాయలు

అంకితం

బీనా

ఆదిలక్ష్మి

శోభలకు

సాహిత్యమే సమస్తంగా

బ్రతికిన ఆ రోజులకు గుర్తుగా –

కృతజ్ఞతలు

మానవి వసంతలక్ష్మికీ

స్త్రీశక్తి సత్యవతికీ

ఆంధ్రజ్యోతి, ఉదయం

ఇండియాటుడే, విపుల

ఈనాడు పత్రికలకూ

ముఖచిత్రం వేసిచ్చిన

అంజన్‌బాబుకీ –

ముందుమాట

రాజకీయ కథలు అని ఈ కథా సంకలనానికి పేరు పెట్టడం చాలా మందికి ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించవచ్చు. లోపల కథల పేర్లు చూస్తే సీత జడ, ముక్కుపుడక, కళ్ళు – యిలాంటి పేర్లున్న కథలతో కూడిన కథాసంకలనానికి రాజకీయ కథలు అనే పేరు ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చిందనే ప్రశ్న వచ్చి తీరుతుంది. అందుకే ఆ పేరు గురించీ, ఈ కథలను అర్థం చేసుకోవాల్సిన దృక్కోణం గురించీ కొంత వివరణ యివ్వడం అవసరమనిపించి ఈ ముందు మాట రాస్తున్నాను. ముందుమాట అనే పేరుండటం వల్లా, కథలకు ముందే ఈ వివరణ వుండటం వల్లా, యిది ముందే చదవాలని అనుకోనక్కరలేదు. నిజానికి కథలన్నీ చదివాక ఈ ముందుమాట చదివితే బాగుంటుంది.

ఈ సంకలనంలో మొదటి కథలు స్త్రీల శరీరాల చుట్టూ, స్త్రీలకు తోటి స్త్రీలతో, సమాజంతో, తమ పురుషులతో వుండే సంబంధాల చుట్టూ పురుషాధిపత్య సమాజం ఎన్ని 'మిత్'లను బలంగా అల్లిందో చెప్పటానికి ప్రయత్నించిన కథలు. చివరివి స్త్రీలకు తమ తోటి వారితో, సమాజంతో, కుటుంబంతో సంబంధాలలో వున్న 'మిత్'ల గురించి రాసినవి. స్త్రీల శరీరం ఎప్పటి నుంచో సాహిత్య వస్తువుగా వుంది. పురాణాలలో, ప్రబంధాలలో, కావ్య నాటకాలలో స్త్రీల శరీరాన్ని ఒక్క అంగుళం కూడా విడిచి పెట్టకుండా వర్ణించారు కవులు. ఇక ఆ వర్ణనలలోని అసభ్యత గురించీ, అతిశయోక్తుల గురించీ చెప్పే పనేలేదు. స్త్రీల శరీరం ఎట్లా వుంటే తాము చొంగ కార్చుకుంటూ

నోళ్ళు చప్పరించుకుంటారో అన్నదానికి హద్దూ పద్దూ లేకుండా పోయింది. ఒక్కొక్క అవయవం చుట్టూ రాసిన పద్యాలనూ, వచనాలనూ విడివిడిగా తీసి ప్రత్యేకంగా పెడితే, అవి 'ఎన్‌సైక్లోపీడియా బ్రిటానికా' సైజులో తయారవుతాయని నమ్మకంగా చెప్పవచ్చు. స్త్రీల శరీరాల చుట్టూ కొంత ఆకర్షణనూ కొంత అసహ్యతనూ పోగు చేసి పెట్టడం, ఆ ఆకర్షణ అసహ్యతల రంగుటద్దాల నుండే స్త్రీలను చూడటం ఈ సమాజానికి అవసరం. అందువల్ల ఒక వైపు స్త్రీల శారీరక సౌందర్యం గురించి యింత రాసిన కవులు, వ్యక్తిగా స్త్రీకి ఏ విలువా లేకుండా చేసే ప్రయత్నం చేశారు. కొంత వ్యక్తిత్వం గల స్త్రీ పాత్రలున్న భారతం వంటి పురాణాలలో కూడా వందల కొద్దీ పద్యాలలో స్త్రీల హీనత్వం గురించీ, చపలత్వం గురించీ, స్త్రీల వల్ల జరిగే అనర్థాల గురించీ వర్ణించారు. ప్రబంధాలలో స్త్రీని ఒక భోగవస్తువుగా మాత్రమే చూశారు. భావ కవులు స్త్రీల శరీరంతోపాటు మనసునీ ఆక్రమించే ప్రయత్నం చేశారు. ఆమె కన్నులలోని అనంతాంబరపు నీలి నీడలను కూడా తమ స్వంతం చేసుకోవాలని ఆశపడ్డారు. సమాజంపై తమకు కలిగిన కసినీ, సమాజంలో తాము చూస్తున్న కుళ్ళునీ శక్తివంతంగా చెప్పటానికి దిగంబర కవులకు స్త్రీల శరీరాలూ, వాటి చుట్టూ అల్లబడిన భావజాలాలే కనిపించాయి. వారికవే కనిపించటం యాదృచ్ఛికం కాదు. అప్పటికే స్త్రీల శరీరాల చుట్టూ ఆ అసహ్యత చాలా బలంగా అల్లబడివుంది. ఆ అసహ్యతను దిగంబర కవులు చాలా సులభంగా, తమకు ఈ సమాజం మీద కలుగుతున్న అసహ్యానికి ప్రతీకలుగా వాడుకున్నారు. దిగంబర కవులే కాదు ఆ కాలంలో వచ్చిన కవితా సంకలనాలను పరిశీలిస్తే ఎన్నో కవితలలో స్త్రీనీ, స్త్రీ శరీరాన్ని హీనపరచటం కనిపిస్తుంది.

అప్పటికి ఎన్ని అభ్యుదయ భావాలూ, విప్లవ భావాలూ ప్రచారంలో వున్నా స్త్రీల విషయంలో మాత్రం ఈ పితృస్వామ్య సమాజం అల్లిన భావజాలానికి చిన్న తూటు కూడా పడలేదు. విప్లవోద్యమాలలో స్త్రీల పాత్ర పెరిగినపుడూ, స్త్రీలు ఆ ఉద్యమాలలోని పురుషాధిపత్య ధోరణులను ప్రశ్నించినపుడే స్త్రీల సమస్యల విషయంలో క్రమంగా చైతన్యం మొదలయింది.

ఆ తరువాత నెమ్మదిగా స్త్రీవాదం సాహిత్యంలో ప్రవేశించింది. క్రమంగా అదొక బలమైన శక్తిగా రూపొందింది. ఈ స్త్రీవాద భావాల నేపథ్యంలో మొదటిసారిగా స్త్రీలు తమను తాము అర్థం చేసుకోటానికి ప్రయత్నించారు. తమ శరీరాలనూ శరీర ధర్మాలనూ ఎవరో చెప్పి వుంచిన భావజాలం ప్రకారం కాకుండా, తమ అనుభవాల ఆధారంగా అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ పని సులభమైంది కాదు.

శతాబ్దాలుగా అణచివేతకు గురైన స్త్రీ శరీరం తమ శక్తులను కోల్పోయి, కుంచించుకు పోయి, తనకు తానే పరాయిదైపోయి, తనను తానే తక్కువ చేసుకుని నిందించుకునే

స్థితికి చేరుకునే క్రమం గురించి ఆలోచించటం మొదలుపెడితే మన గుండె నీరవుతుంది. మన అనుభవాలూ, మన తోటి స్త్రీల అనుభవాలూ గుర్తు చేసుకుని వాటిని స్త్రీవాద దృక్పథం నుండి విశ్లేషించుకోవటం మొదలుపెడితేనే, స్త్రీల శరీరాలు సాంఘికంగా ఎలా మలచబడ్డాయో మనకు అర్థమవుతుంది. స్త్రీలను స్త్రీలుగా తయారు చెయ్యటానికి ఎంత పకడ్బందీగా జండర్ విధానం సమాజంలో తయారయివుందో మనం తెలుసుకో గలుగుతాం. అది తెలుసుకునే ప్రయత్నం యిటీవలి కాలంలో స్త్రీలు చేస్తున్నారు. తమ అనుభవాలను కథలుగా, కవితలుగా రాస్తున్నారు. సమాజంలో సగమైన స్త్రీల విషయాలను శాస్త్రీయంగా అర్థం చేసుకునే మార్గం ఒకటి వుందని తెలిశాక, స్త్రీవాదం చుట్టూ యింతకు ముందు పోగు పడ్డ భ్రమలన్నీ (పాశ్చాత్యుల నుంచి వచ్చింది, ఫెమినిస్టులంటే సిగరెట్లు తాగేవాళ్ళు, జుట్టు కత్తిరించుకునే ఆడవాళ్ళు మొదలైనవి) పోతున్న సమయంలో చాలా మంది ఈ సాహిత్యాన్ని గురించి సీరియస్‌గా చర్చించారు, ఆలోచించారు, ఈ సాహిత్యాన్ని ఆహ్వానించారు. ఐతే అదే సమయంలో కొత్తదృష్టి నుంచి చూడటానికి విముఖులైన కొందరు సంప్రదాయవాదులు ఈ రచనలలో సామాజిక స్పృహకంటే శరీర స్పృహ ఎక్కువగా వున్నదనీ, యివన్నీ వ్యక్తిగత విషయాలే గానీ సమాజంతో సంబంధం వున్న విషయాలు కాదనీ, యింకా చెప్పాలంటే నీలి కవితలనీ అంటున్నారు. వాళ్ళు అంటున్నారనే కాకపోయినా, స్త్రీల శరీరాలు గురించీ యివాళ వస్తున్న రచనలు సామాజిక స్పృహతో వస్తున్నవేననీ, యివాళ వున్న ఈ అణచివేత, దోపిడీలతో నిండిన సమాజం ప్రధానంగా ఆధారపడిన విషయాలలో స్త్రీని శారీరకంగా అణచివేయటమనేది అతి ముఖ్యమైనదనీ చెప్పాల్సిన బాధ్యత మనపై వుంది. తమాషా ఏమిటంటే మనం సీరియస్‌గా సిద్ధాంత చర్చ చేయాలనుకుంటే సమాధానం చెప్పేవాళ్ళూ, చర్చ చేసేవాళ్ళూ ఒకళ్ళూ ఉండరు. ఎలాగోలా మన వ్యక్తిగత జీవితాలను చర్చలోకి లాగి అందరి దృష్టీ అటువైపు మళ్ళించి, స్త్రీవాదం అంటే ఏమిటనే గందరగోళం సృష్టిస్తారు. దానిని మనం అసలు పట్టించుకోకుండా మనం చెప్పదల్చుకున్న విషయాలు చెప్పటం తప్ప మార్గంలేదు. ఐతే ఈ రచనలు శరీరస్పృహతో వున్నాయనే వాదాన్ని అమాయక పాఠకులు కొందరు నమ్మవచ్చు. మనకు మంచి సాహిత్య విమర్శ కరువైన ఈదశలో స్త్రీవాద దృక్పథం నుంచి ఈరచనలన్నీ విశ్లేషించే వారు అసలే కనిపించటం లేదు. ఆ దృష్ట్యా స్త్రీల శరీరాల చుట్టూ వున్న భావజాలంలో వున్న రాజకీయాలను గురించి ఈ కథా సంకలనం ప్రచురణ సందర్భంగానైనా కొంత మాట్లాడటం అవసరం అనిపించింది. ఈ కథలు సీరియస్ రాజకీయ కథలు సుమా అని నొక్కి చెప్పాలనిపించింది. సరైన విమర్శకులుంటే ఈ అవసరం ఉండేది కాదు. ఒక ఉద్యమాన్నో ప్రజలలో తిరుగుబాటునో వస్తువుగా తీసుకున్నా, చివరలో విప్లవం వర్ధిల్లాలనే ముక్తాయింపు లేనిదే ఆ రచనను సామాజిక విప్లవంతో సంబంధం లేనిదిగా తీసిపారేసే రోజుల్లో 'సీత జడ' కథ గురించి చెప్పేపనే ముంది?

స్త్రీల సమస్యలు అవి ఏవయినా గానీ – వాటిని మనం యింతవరకూ ఎట్లా అర్థం చేసుకుంటున్నాం? వాటిని నిజంగా ఎట్లా అర్థం చేసుకోవాలి? ఆధునిక యుగం నుంచీ తీసుకుందాం–స్త్రీల సమస్యలుగా ఈ యుగంలో ఎన్నో విషయాలు ముందుకువచ్చాయి. వితంతు వివాహాలు, కన్యాశుల్కం, స్త్రీవిద్య, వరకట్నం, స్త్రీలపై లైంగికవేధింపు – అత్యాచారాలు, కుటుంబంలో హింస, భర్త పెట్టే బాధలు, ఆర్థిక అస్వతంత్రత – ఇలా ఎన్నో విషయాలు వున్నాయి. మనం చాలా రోజులుగా వీటిని సాంఘిక దురాచారాలుగా అర్థం చేసుకున్నాం. సంస్కారం, జ్ఞానం, ఆధునిక దృక్పథం యివేవీలేని సమాజం, అందులోని పురుషులూ, స్త్రీలకు సంబంధించి కొన్ని ఆచారాలు కల్పించారు. మనకు సంస్కారం, చదువు, ఆధునికత, విజ్ఞానం అన్నీ రాగానే ఆ ఆచారాలను దురాచారాలుగా గుర్తించి వాటిని తొలగించుకుంటాం. ఒకరిద్దరు సంస్కర్తలు దానికోసం కృషి చేస్తే చాలు. అవసరమైతే ఆమేరకు కొన్ని చట్టాలు కూడా చేసుకుంటాం. దాంతో క్రమంగా ఆ దురాచారాలు పోయి, స్త్రీలకు కూడా హక్కులు వచ్చి సమాజంలో సమాన గౌరవాన్నీ, స్థాయినీ పొందగలుగుతారు అని మనం చాలా రోజులుగా అనుకున్నాం. కానీ ఈ చట్టాల వల్లా సంస్కరణల వల్లా స్త్రీల సమస్యలేమీ తీరలేదు. బాల్య వివాహాలు ఇప్పటికీ జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కన్యాశుల్కం కంటే భయంకరమైన రూపంలో వరకట్నం ఉంది. చదువు కోసం, పని కోసం బైటికి వచ్చిన స్త్రీలపై లైంగికహింస రోజురోజుకీ ఎలా పెరుగుతోందో మనకు కనబడుతూనే వుంది. ఉద్యోగం చేస్తున్న స్త్రీలు కూడా పరాధీనులు గానే బ్రతుకుతున్నారనీ, వారి స్వేచ్ఛ అంతా తండ్రులూ, భర్తలూ అనుమతించిన వరకేననీ అర్థమవుతూనేఉంది. స్త్రీపురుష సంబంధాలలో వైరుధ్యాలూ, వైషమ్యాలూ రోజురోజుకీ పెరగటం కూడా మనం చూస్తున్నాం.

ఇదంతా ఎందుకిలా జరుగుతోంది అని ప్రశ్నించుకోవాల్సిన సమయం వచ్చింది. ఇప్పుడైనా స్త్రీల విషయాలు సాంఘిక దురాచారాలుగా మాత్రమే గుర్తించాల్సినంత చిన్న విషయాలు కావనీ, ఈ దోపిడీ సమాజపు మూలాలు స్త్రీల అణచివేతలో పాతుకుని వున్నాయని గ్రహించకపోతే ఈ విషయంలో మనం ఒక్కడుగు కూడా ముందుకు వేయలేం. మొత్తం సామాజిక పునాదిలోనే స్త్రీల అణచివేత అంతర్భాగమయిందని, స్త్రీలను స్త్రీలుగా తయారుచేసి కంట్రోలు చేసి అణచిపెట్టటం వల్లనే ఈ దోపిడీ సమాజం మనగలుగుతోందని మనం గ్రహించాలి. సమాజాన్ని ఉత్పత్తి విధానం ద్వారా మాత్రమే కాకుండా పునరుత్పత్తి విధానం ద్వారా కూడా అర్థం చేసుకోవాలి. అలా అర్థం చేసుకున్నపుడు ఈ సమస్యలన్నీ స్త్రీల లైంగికత్వం మీదా సంతానోత్పత్తి శక్తి మీదా సమాజం విధించిన కంట్రోళ్ళుగా అర్థమవుతాయి. ఆ కంట్రోలు రాజ్యానికి ఎంత కీలకమైన విషయమో అర్థమయిన కొద్దీ మనం చేసే ఉద్యమాలూ, పోరాటాలూ ఆ

దిశగా సాగుతాయి. సమస్య ఎక్కడవుందో మనకు తెలిస్తే మనం ఆయుధాలను అవైపు ఎక్కు పెడతాం. రాజకీయ పరిష్కారాల కోసమే ఆలోచిస్తాం. ఇంతవరకూ మనం కుటుంబానికి మాత్రమే పరిమితమైనవి అనుకుంటున్న విషయాలన్నీ రాజ్యం మనమీద చాలా పకడ్బందీగా, కనపడకుండా విధించిన ఆంక్షలని మనకు అర్థమయ్యాక మన జీవితాలలో ప్రతి చిన్న విషయమూ రాజకీయమేనని తెలుస్తుంది.

ఇదంతా చాలా తేలికగా జరిగేపనికాదు. అనేక వేల సంవత్సరాలుగా మనలో పాతుకుపోయి వున్న నమ్మకాలనూ అభిప్రాయాలనూ ప్రశ్నిస్తున్నపుడు ఒకోసారి మన పునాదులే కదిలిపోతున్నాయనిపిస్తుంది. శరీరం గురించిన మన ఆలోచనలు ఎంత ముఖ్యమైనవో గుర్తించటానికి ఎంత యుద్ధం చేయాలో, తర్వాత ఆలోచించడానికి, స్వేచ్ఛగా మన మనసు నుపయోగించి అనుభూతి చెందటానికి అంత యుద్ధం చేయాలి. స్త్రీలకు తమ శరీరాలతో వున్న సంబంధాలను బట్టే ప్రపంచం గురించిన దృక్పథం, అభిప్రాయాలూ, విలువలూ ఏర్పడతాయి. వ్యక్తిత్వం రూపుదిద్దుకునే క్రమంలో శరీర ప్రాధాన్యత పెరుగుతుంది. ఆడపిల్లకు ఊహవస్తున్న కొద్దీ అణచివేత కంట్రోళ్ళు ఎక్కువవుతాయి. ఆమెనొక బానిసగా తయారుచేయటానికి అన్నివైపుల నుండీ ప్రయత్నాలు ప్రారంభమవుతాయి. శరీరాన్ని అణచటం ద్వారా మనసుని అణిచి వ్యక్తిత్వాన్ని హరించటం, మనసుని అణచి వ్యక్తిత్వాన్ని పెరగనీయకుండా అణచటం ద్వారా శరీరాన్ని కుంచింపజేయటం ఈ రెండూ ఒకదాని నుండి ఒకటి విడదీసి చూడలేనంతగా కలిసిపోయి ఉంటాయి. కానీ మనసు, శరీరం వేరు వేరన్నట్లు సమాజం ప్రచారం చేస్తుంది. సందర్భాన్ని బట్టి ఒక్కోసారి ఒక్కోదాన్ని గొప్పచేసి విలువకడుతుంటుంది. శ్రమ విభజనలో మెదడుకీ చేతికీ వున్న ద్వంద్వంలాంటిదే శరీరానికీ మనసుకీ మధ్యవున్న ద్వంద్వమని గ్రహించి చర్చించటం యివాళ చాలా అవసరం. మనం మన శరీరాల నుండి వేరుకాదని బలంగా చెప్పటం అవసరం. స్త్రీలు తమకోసం చేసుకునే పనులలోనే యితరుల కోసం చెయ్యటమనేది యిమిడివుంది. అందువల్ల స్త్రీలు తమకు తమ గురించి గానీ, సమాజం పట్ల గానీ బాధ్యత వుందని అనుకోరు. కేవలం కుటుంబం కోసం, భర్త కోసం, పిల్లల కోసమే తాము ఉన్నామనీ, వారిపట్లే తమ బాధ్యత అనీ అనుకుంటారు. తల దువ్వుకుని జడవేసుకుని పువ్వులు పెట్టుకోవటం స్త్రీలకు సుఖంగా, ఆనందంగా వుంటుందనుకుంటే (ఇది కూడా సమాజం కల్పించిన భావజాలమే – ఉదాహరణకు మాత్రమే తీసుకుంటు న్నాను) అది తమకోసం తాము చేసుకునే పనే కానీ దాని చుట్టూ ఎంతో బలమైన భావజాలం అల్లుకుని ఉంటుంది. అది భర్త కోసం ఔతుంది. భర్త లేకపోతే యిక ఆ పని చేయకూడనిదవుతుంది. స్త్రీలు వంట చేస్తారు. తింటారు. కానీ ఇంట్లో ఎవరూ లేకపోతే తమ కోసం తాము ప్రత్యేకంగా చేసుకుని తినరు. ఇంట్లో ఎవరూ లేరుగా అవన్నీ వండటం ఎందుకని

ఏదో పచ్చడి వేసుకుని తినేస్తారు. తను తినటం, ఆరోగ్యంగా వుండటం తన కోసం, సమాజం కోసం అనుకోకుండా భర్తా పిల్లల ఆనందం కోసం, ఆరోగ్యం కోసం అనుకుంటారు. ఇవి చాలా స్పష్టంగా అందరికీ అర్థమయ్యే ఉదాహరణలు. చాలా సంక్లిష్టమై, అర్థం చేసుకోవటానికి వీలులేనంత అందమైన, బిగువైన అల్లికతో బిగించబడినవి ఎన్నో వుంటాయి. అవన్నీ సహజమైనట్లు, వాటికి విరుద్ధంగా ఆలోచించటమంటే, ప్రవర్తించటమంటే ఎంతో తప్పు చేసినట్లు, మనలోనే ఆ తప్పు వున్నట్లు అనుకుంటాం. సమాజమైతే మనల్ని నిర్ద్వంద్వంగా, దోషిగా ప్రకటిస్తుంది.

కొంచెం తృప్తిగా తినాలనుకునే ఆడవాళ్ళను మొగుడూ పిల్లల గురించి పట్టించుకోనిదిగా ముద్రవేస్తుంది. "ముందుగా తిన్నమ్మ మొగుడాకలి ఎరగదు, కడుపే కైలాసం, ఇల్లే వైకుంఠం" ఇట్లాంటి సామెతలెన్నో వున్నాయి. భర్తలేనపుడు బాగా ముస్తాబైన స్త్రీ గురించి ఎన్ని నిందలైనా వస్తాయి.

ఇట్లాంటి 'చిన్న' 'చిన్న' విషయాలను గురించి మనం ఆలోచించడకుండా మన చిన్నతనంలోనే మనల్ని తయారు చేస్తారు. శరీరం ఇలా వుండాలి, అలా వుండకూడదు – ఈ శరీరంతో ఈ పనులు చెయ్యాలి, ఆ పనులు చెయ్యకూడదు అనే విధినిషేధాలు పుట్టుకతోనే మనకు అలవాటైపోతాయి. మన శరీర ధర్మాలను మనం అసహ్యించుకోవటం నేర్చుకుంటాం. వాటినుంచి ఎట్లా విముక్తి చెందగలమా అని మధనపడతాం – మన స్త్రీలు పాపులు గాబట్టే యిలాంటి శరీర ధర్మాలు వచ్చాయని మనల్ని మనం నిందించు కుంటాం. మన శరీరాల మీద జరిగే దౌర్జన్యాన్ని సహించటం, అది మన తప్పేనన్నట్లు చూడటం మనకు అలవాటువుతుంది. ఇప్పటికీ స్త్రీలపై జరిగే లైంగిక వేధింపుల గురించి మాట్లాడినపుడు వాళ్ళు సరిగా బట్టలు వేసుకుంటే, రెచ్చగొట్టేలా లేకపోతే, తలవంచుకు నడిస్తే, నవ్వకుండా అరవకుండా నెమ్మదిగా వుంటే మగవాళ్ళు వేధించరనే వాదన ఎంతో చదువుకున్న వాళ్ళూ, మేధావులూ కూడా చేస్తుంటారు. వీటన్నిటి గురించీ మనం చైతన్యం తెచ్చుకోవటమంటే, మన శరీరాలను మనం గౌరవంగా బాధ్యతతో చూడట మంటే సమాజంలో మౌలికమార్పు కోసం ప్రయత్నించటమే. మానవ సంబంధాల గురించీ, వర్గ, జాతి, లైంగిక ఆధిపత్య సంబంధాలతో నిండిపోయిన ప్రపంచం గురించీ ఆలోచించినపుడు కొత్తరకమైన సంబంధాల గురించి ఆలోచించాల్సినపుడు సాంఘిక భావజాలంతో నిర్మించబడ్డ స్త్రీల శరీరాలను అర్థం చేసుకుని అక్కడి నుండి కూడా యుద్ధం మొదలు పెట్టటం అవసరమే–

శరీరానికి సంబంధించిన మనం ఎలా బతుకుతున్నాం? మన శరీరాలతో ఎలా బతుకుతున్నాం? అలా బతుకుతూ మనం మన తోటి వాళ్ళతో, ప్రపంచంతో ఎలాంటి సంబంధంలో వున్నామని నిర్వచించుకోవాలి. ఆ ప్రయత్నంలోనే ఈ కథలు రాశాను.

ఇలాంటి కథలు కొన్ని వేలు రావాల్సిన అవసరముంది. సాంఘికమైన అర్థంలో మనం స్త్రీలం ఎలా అయ్యామని ఆలోచించి, స్త్రీ శరీరాన్ని సాంఘికజీవిగా (Socio Biological Unit) ఎలా తయారు చేస్తున్నారో గ్రహించటానికి ఇవాళ జరుగుతున్న కృషిలో ఈ కథలు ఉపయోగపడతాయని ఆశపడుతున్నాను.

ఈ కథలు 1985 నుంచి 94 వరకు అంటే దాదాపు ఎనిమిది సంవత్సరాల కాలంలో రాసినవి. రాసిన ప్రతి కథా ఆరు నెలల తర్వాతగాని ప్రచురణ కాలేదు. ఒకటి రెండు కథలు సంవత్సరాల తరబడి ప్రచురణ కాకుండా వుండిపోయాయి. ఈ కథలు రాయటం నాకొక అనుభవం. సరికొత్త ప్రదేశంలో ప్రవేశించటం. మన అనుభవాలనో, మనకు తెలిసిన అనుభవాలనో చాలా సీరియస్‌గా తీసుకుని వాటిలోని రాజకీయాలను గుర్తించే స్థితికి తీసుకురావటం చాలా కష్టమైన పనని నాకు ఈ కథలు రాసేటప్పుడు అర్థమయింది. ఏ మాత్రం ఆలోచించకుండా మనం చేసే పనులగురించీ మనం ఎప్పుడో విన్న మాటల గురించీ గుర్తు చేసుకుని అవి మనలో కలిగించిన తిరుగుబాటు భావాలనూ, కసినీ, ఆర్తినీ, దుఃఖాన్నీ, నవ్వునూ మళ్ళీ ఇంకోసారి గుర్తు తెచ్చుకుని ఆ జయాపజయాలను రికార్డు చేయటం చాలా పెద్దపని.

'ఆర్తి'లో కథానాయిక రజస్వల అయ్యాక 'ఎర్రగా వెచ్చగా స్రవిస్తున్న రక్తం మరోసారి నేను స్త్రీనని గర్వపడేలా చేసింద'ని అనుకుంటుంది. అలా అనుకోవటానికి ఒకమ్మాయి ఎలాంటి తిరుగుబాటు యుద్ధం చేయాలో ఆ వాక్యం రాయటానికి నేను అప్పుడంత యుద్ధం చేయాల్సివచ్చింది.

ఈ రచనలు చెయ్యటం ద్వారా ఈ సంస్కృతిపై తిరుగుబాటు చేస్తున్నాను అని నమ్మి నేనీ కథలు రాశాను. ఈ సంస్కృతి మన అధికారాన్ని మన చేతుల్లో నుంచి లాక్కుంది. మన జీవితాలకి ఏవో అర్థాలను సృష్టించింది. ఆధిపత్యం చేసే వారి సంస్కృతి యిది – దానిని తిరస్కరిస్తూ చేసిన రచనలన్నీ ఆ సంస్కృతిపై యుద్ధ ప్రకటనలే.

ఆడవాళ్ళ భాష, ఆలోచనలు, అనుభూతులు అన్నీ అణచివేతకు గురైనవే. ఈ రోజు స్త్రీలుగా రాయటమంటే వీటన్నిటిమీదా తిరుగుబాటు చేయటమే. ఒకోసారి రాయటం అసాధ్యమైపోతుంది. రాయటానికి ఏమీ లేదా అనిపిస్తుంది. మన అనుభవాలకు ఏమీ విలువ ఉండదు, ఎవరికీ ఆసక్తి ఉండదు, ఎందుకు రాయటం అనిపిస్తుంది. స్త్రీలు సాహిత్యంలో వస్తువులుగా వుండటానికి ఇప్పుడు కూడా రెండు అర్హతలుండాలి. విప్లవ కారిణిగానన్నా కథలోకి రావాలి, లేకపోతే భయంకరమైన విషాదకరమైన దోపిడీకైనా గురవ్వాలి. ఈ రెండూ లేకపోతే మామూలు స్త్రీ జీవితం గురించి రాయటం

ఎందుకు అనే ఆలోచన కొడవటిగంటి కుటుంబరావు కథలు రాసిన తర్వాత కూడా సాహిత్య రంగంలో వుంది. కొన్ని జాడ్యాలు ఏ మందులకూ లొంగవు.

మనమీద మనం విధించుకునే సెన్సార్‌షిప్ ఎంత బలమైందో ఈ కథలు రాస్తున్నప్పుడు నాకు అర్థమైంది. రాసేటప్పుడు వచ్చే ప్రధాన ఆటంకం ప్రతిదాన్నీ అది సరైందా, కాదా అనే తీర్పు ఇచ్చే పద్ధతిలో ఆలోచించటం. ప్రతి భావాన్నీ Value Judgement దృష్టితో ఆలోచించటం. నైతిక దృష్టికి ఇదెలా వుంటుందోనన్న ఆలోచన ఎంతవద్దనుకున్నా రావటం. ఈ తీర్పు యిచ్చే తత్వం మనలోకి రాకూడదని నన్ను నేను పరీక్ష చేసుకోవటం – నిజంగా ఈ కథలు రాయటం వలన నేను చాలా నేర్చుకున్నాను.

ఒకోసారి రాస్తున్నవన్నీ తెలిసినవే కదా – చెప్పటానికేముందనిపించేది.

కానీ వాటినే కొత్త వెలుగులో చూసి జ్ఞానం సంపాదించుకోవాలని తపనపడేదాన్ని.

మిగిలిన రచనలు చేయటానికి పడనంత ఎక్కువ కష్టం ఈ పది కథలు రాయటంలో పడ్డాను.

మనల్ని గురించి మనం తెలుసుకోటానికి ఒక పద్ధతిని ఈ కథల ద్వారా యివ్వ గలిగానని ఇప్పుడు తృప్తి పదుతున్నాను.

– ఓల్గా

8 మార్చి, 1993

కథా క్రమం

- సీత జడ ... 17
- కళ్ళు ... 24
- ముక్కుపుడక ... 27
- నోర్ముయ్ ... 32
- వెన్నెముక ... 37
- రాతిగుండెలు ... 47
- అయోని ... 58
- ఒక రాజకీయ కథ ... 65
- కేసు ... 76
- ఆర్తి ... 91

1

సీత జడ

కుచ్చులు కుచ్చులుగా రాలిపోతున్న జుట్టునంతా పోగు చేసి కాలికింద కదలకుండా పెట్టుకుంది సీత. దువ్వెనతో దువ్వుతున్నప్పుడల్లా ఇంత జుట్టు రాలిపోతోంది. తలమీద వున్న పిడికెడు వెంట్రుకలూ ఎంత ప్రియంగా ఉన్నాయో కాలి కింద నలుగుతున్న వెంట్రుకలు అంత అప్రియంగా వున్నాయి. అరవయ్యేళ్ళ సీతకు నెల రోజుల క్రితం పెద్ద జబ్బు చేసింది. క్రమంగా ఒంట్లో కాస్త బలం చిక్కుతోందిగానీ జుట్టు మాత్రం మిగలకుండా రాలిపోతోంది. పాయలుపాయలుగా వూడి నల్లని దువ్వెనలో వెండి తీగల్లా మెరుస్తున్న ఆ జుట్టును చూస్తుంటే సీత మనసులో ఆరాటం పుట్టుకొచ్చింది. ఆ జుట్టు తన ప్రాణమైనట్లూ, ఆ ప్రాణం పోతుంటే తను చూస్తూ ఉండాల్సి వచ్చినట్లూ, నిస్సహాయంగా కళ్ళనీళ్ళతో కూచుండిపోయింది. ఆ జుట్టుని గురించిన జ్ఞాపకాలు, ఆ జుట్టు చుట్టూ పెరిగిన భ్రమలు, భ్రమతలు సీత మనసులో కల్లోలం రేపుతున్నాయి.

ఊహ తెలిసేసరికే తన జుట్టు చాలా ముఖ్యమైనదని సీతకు అర్థమైపోయింది. అసలు సీతకు తను ఆడపిల్లననే స్పృహ మొదటిసారిగా జుట్టువల్లే కలిగింది. నల్లగా పట్టుకుచ్చులా రోజురోజుకీ పెరుగుతున్న ఆ జుట్టును అతి శ్రద్ధగా పోషణ చేసేది సీత తల్లి. రకరకాల ఆకులూ, పువ్వులూ ఎండబెట్టేది. వాటిని కొబ్బరి నూనెలో వేసి కాచేది. దానిని రోజూ సీత వెంట్రుకలకు కుదుళ్ళకంటా పట్టించేది సీత తల్లి. తలంటే రోజు

ఆమె హడావుడి చెప్పనలవికాదు. వంటాముదం తలకు అంటి గంటసేపున్న తర్వాత కుంకుడు పులుసుతో రుద్దేది. ఆ తర్వాత సాంబ్రాణి పొగవేసి ఆరబెట్టి నెమ్మదిగా చిక్కుతీసేది. ఆ రోజు మల్లెపూలో జాజిపూలో తలలో పెట్టకుండా వుండేది కాదు. జడలో పువ్వులు పెట్టి 'ఆడదానికి తలకట్టే సింగారం' అని నడినెత్తిన ముద్దు పెట్టుకునేది. తల్లి ఆర్భాటంవల్లా చుట్టుపక్కల వారు తన జుట్టుకు ఇచ్చే గుర్తింపు వల్లా సీతకు తనంటే తన జుట్టే అనిపించేది.

అయితే ఒక్కోసారి సీతకు జుట్టంటే చాలా చిరాకేసేది. ప్రతిపనికీ అడ్డంపడే జుట్టును కత్తిరించి పారెయ్యాలనిపించేది. వేసవి కాలంలో బోడిగుళ్ళతో తిరుగుతున్న అన్నయ్యలను చూస్తే సీతకు తను కూడా నున్నగా గుండు చేయించుకుని తిరగాలనిపించేది. గుండు చేయించుకుంటే రోజూ పొద్దునా సాయంత్రం అమ్మ చేతిలో తన తల పెట్టనవసరం లేదు. ఆ నొప్పి, బాధా తప్పుతుంది. ఆటలకు పిలవగానే పరిగెత్తిపోవచ్చు. అమ్మ నున్నగా తలదువ్వి జడవేసే దాకా ఆగనవసరం లేదు. "చింపిరి జుట్టేసుకుని వీధులెంట బయల్దేరావా"అని అప్పుడెవరూ తిట్టరు. ఆదివారం ఆదివారం పేలు దువ్వించుకోవడానికి ప్రాణం పణంగా పెట్టాల్సిన అవసరం వుండదు. ఈర్పెన తీసుకుని అమ్మ తన వెనకాల కూర్చుంటే సాక్షాత్తూ యముడే అమ్మ రూపంలో వచ్చాడనిపించేది. తన ఖర్మకాలి తల్లో ఈపు ఆపాటికే చచ్చి ఉంటే ఇక ఆ బాధ పగవాడికి కూడా వద్దనిపించేది.

ఇన్ని రకాల ఊహలతో ఓనాడు సీత తన కోరిక తల్లిముందు బయటపెట్టింది. తల్లి 'ఇవ్వేం పిదదకాలం బుద్ధులే, ఆడపిల్లవి ముచ్చటగా జడవేసుకుని పువ్వులు పెట్టుకోక మగరాయుడల్లే గుండు చేయించుకుంటావా' అని చివాట్లేసింది. మగరాయుడు గొప్పవాడూ అతని గుండు గొప్పదైతే, ఆ గొప్పగుండు తనెందుకు చేయించుకోకూడదో మగరాయుడిగా ఎందుకుండకూడదో సీతకు అర్థం కాలేదు.

పదేళ్ళన్నా రాని సీత భయం గొలిపే దృశ్యం చూసిందోనాడు. పక్కింటి డాక్టరు గారింట్లో పని మనిషి దొంగతనం చేసిందట, ఆ పదహారేళ్ళ పిల్ల తలనున్నగా గీసి సున్నపుబొట్లు పెట్టి పంపించారు. కొట్టలేదు. పోలీసులకు పట్టివ్వలేదు. ఆ అమ్మాయి గుండెలవిసేలా ఏడుస్తూ వాళ్ళింటికి వెళ్ళిపోయింది. సున్నపుబొట్లతో వెక్కిరిస్తున్నట్లున్న గుండు మీద రెండు చేతులూ పెట్టుకుని ఏడుస్తూ బజారంట నడుస్తున్న ఆమెను చూస్తే సీతకు కూడా ఏడుపొచ్చింది. దొంగతనం చేస్తే తిట్టరాదా, కొట్టరాదా, జైల్లో వేయించ రాదా గుండు చేయించటమెందుకు అని సీత కోపంగా పక్కింటి వాళ్ళను తిట్టుకుంది. ఆ రాత్రి పడుకునే ముందు నలిగిపోతాయని జడలో మల్లెపూలు తీసి కందువాలో చుడుతుంటే ఆ పనమ్మాయే గుర్తొచ్చింది. ఎవరూ చూడకుండా దుప్పటి నిండా కప్పుకుని చాలాసేపు ఆ అమ్మాయి జుట్టుకోసం ఏడ్చింది సీత.

సీత ఎనిమిదో క్లాసునుంచి మిషనరీ స్కూల్లో చదివింది.

స్కూల్లోకి రాగానే ఎదురైన నన్‌లను చూసి విస్తుపోయింది. జాలిపడింది. వాళ్ళ మావయ్య చచ్చిపోతే అత్తయ్య జుట్టు తీయించుకున్న విషయం సీతకు గుర్తే కాని మొగుడు చస్తేనే జుట్టు తీస్తారనుకుంది. మరి వీళ్ళకు పెళ్ళే కాలేదుగా ఎందుకు గుండు చేసుకున్నారో సీతకు అర్థం కాలేదు. తోటి అమ్మాయిలంతా ఆ విషయం గురించి మాట్లాడుకునేవారు.

'వీళ్ళు జుట్టు తీయించుకుంటారెందుకు?'

'పెళ్ళి చేసుకోరుగా అందుకు'

'పెళ్ళి చేసుకోకపోతే జుట్టు తీయించుకోవటం ఎందుకు?'

'పెళ్ళికీ జుట్టుకీ సంబంధం ఏమిటి?'

'జుట్టు లేకపోతే కోరికలు రావట'

'కోరికలేమిటి – ఏం కోరికలు'

'పూలు పెట్టుకోవాలనీ, పెళ్ళి చేసుకోవాలనీ, పిల్లల్ని కనాలనీ కోరికలు రావటం'

'పెళ్ళిరోజు పూలజడ వేసుకోవటం కుదరదుగా అందుకని ఇక పెళ్ళెలా చేసుకుంటారు'

సీతకు తన జుట్టుమీద భక్తి శ్రద్ధలు పెరిగాయి –

తన జుట్టును ప్రేమగా నిమురుకుని

'ఈ జుట్టు వుంటే కోరికలుంటాయి. లేకపోతే వుండవు. అమ్మో' అనుకుంది.

'అది కాదు లేవోయ్ – జుట్టువుంటే అందంగా కనపడతారట, అందంగా కనపడ కూడదట వాళ్ళు'

'ఎందుకని'

'ఏమో–'

'జుట్టు లేకపోయినా మన ఇగ్నేషియస్ అమ్మగారు ఎంత బాగుంటారు? జుట్టున్న వాళ్ళ కన్నా బాగుంటారు. "ఔను ఔన"ని అందరూ ఆ మాటని ఏకగ్రీవంగా అంగీక రించారు.

సీత పదో తరగతికి వచ్చేసరికి సీత జడల మీద ఇంట్లో తీవ్రమైన వ్యతిరేకత మొదలయింది. ఆ వ్యతిరేకతకు ప్రారంభకురాలు సీత నాయనమ్మ, 'పిల్ల పెద్దదైంది.

తాడిలా పెరుగుతోంది, రేపోమాపో పెళ్ళి చెయ్యాలి, ఇంకా రెండు జడలేమిటి?' అని పోరు పెట్టేది. తల్లి కూడా వంతపాడేది. సీత మొదట ఇష్టపడలేదు. ఆరు నెలల క్రితమే సీత తన జుట్టును తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది. తల్లి బిర్రుగా బిగించి జుట్టు పైకి దువ్వి రెండు చెవుల పక్కగా జడలు వేసి కొసకు రిబ్బను వేసి మడిచి పైకి కట్టేది. ఆరు నెలల క్రితం సీత టీచరొకావిడ సీత జడలు చూసి ముచ్చటపడి ఆ బిగుతు జడలు విప్పించి జుట్టుపైకి ఎగదువ్వకుండా కిందకు దువ్వి కాస్త ఒదులుగా రెండు జడలు వేలాడేలా వేసింది. రిబ్బన్లు తీసేసింది. ఆ జడలు చూసి ఇంట్లో అందరూ వెక్కిరించారు. నవ్వారు. నానా గోలా చేశారు. సీత ఏడ్చి గొడవ చేసి అలాగే జడలు వేసుకుంటోంది. ఇప్పుడిక ఆ రెండు జడలు మానెయ్యమని అన్ని వైపుల నుంచీ ఒత్తిడి మొదలయింది. ఆ జడని అందరూ ప్రత్యేకంగా చూస్తుంటే గర్వపడేది. జుట్టుకి శ్రద్ధగా పోషణ చేసేది. ఎంత శ్రద్ధ తీసుకున్నా ఎన్ని చిట్కాలు ఉపయోగించినా తమ జుట్టు పెరగటం లేదని తోటి పిల్లలు కొందరు బాధపడుతుంటే వినోదంగా చూసేది. అయితే సీత జుట్టుని బొత్తిగా లెక్కచెయ్యని స్నేహితురాలు ఒకమ్మాయి ఉంది. 'జుట్టుంటే ఏమిటి – లేకపోతే ఏమిటి – అసలు జుట్టెందుకు. జుట్టుకింద వున్న మెదడు ముఖ్యం. నువ్వు ఆ మెదడంతా జుట్టు గురించి ఆలోచించటానికి, జుట్టుని రక్షించటానికి ఉపయోగిస్తున్నావు. జుట్టుని మర్చిపోయి ఇంకదేన్ని గురించయినా ఆలోచించు' అనేది సుభద్ర. సుభద్ర జుట్టు భుజాలు దాటదు. అందువల్ల అసూయతో అలా మాట్లాడుతోందని అనుకునేది సీత.

సీత నిజంగానే జుట్టు గురించే ఆలోచిస్తూ స్కూల్ ఫైనల్ తప్పి పెళ్ళి చేసుకుంది. పెళ్ళి కొడుకు తన జుట్టు చూసి ముగ్ధుడయ్యాడనుకుంది సీత. అయ్యాడు కూడా. మొదటి మూడు నెలలూ శాయశక్తులా పొగిడాడు. రానురానూ సీత జడ రకరకాల పనులకు అడ్డం వస్తోందని గ్రహించి విసుక్కోవటం మొదలెట్టాడు. సీతతో కలిసి ఎక్కడికి బయల్దేరాలన్నా సీత జడకు ఒక అరగంట టైము కేటాయించాలి. జుట్టు పోషణ కోసం సీత తీసుకునే జాగ్రత్తల వల్ల కూడా అతనికి చాలా ఇబ్బందులు ఎదురయ్యేవి. 'కాస్త జుట్టూడితే ఏమవుతుంది? అసలు సగానికి కత్తిరించెయ్యరాదూ' అంటూ సీతకు కళ్లనీళ్ళు తెప్పించేవాడు. కొన్నాళ్ళకు అతను సీత జుట్టును పట్టించుకోవటం మానేశాడు. అది సీత గుండెల్లో ముల్లులా గుచ్చుకుంటూనే వుండేది.

సీతకు ముప్పయ్యేళ్ళ వయసప్పుడు సీతనూ, ఇద్దరు కొడుకుల్నీ వదిలి అతను మరణించాడు. సీతకు భర్త చనిపోగానే నాయనమ్మ గుర్తొచ్చింది. నాయనమ్మ తన జుట్టుని ఉండనిస్తుందా అన్న అనుమానంతో సీత ఒణికి పోయింది. నాయనమ్మ పెద్ద పంచాయితీనే నడిపింది. ఐనా సీత అన్నలు ఆమె మాట సాగనివ్వలేదు. ఈ చర్చలు జరుగుతున్నప్పుడు సీతను పరామర్శించటానికి సుభద్ర వచ్చింది. 'ఆడదానికి జుట్టే

అందం, జుట్టే ముఖ్యం అనేవాళ్ళు భర్త చనిపోగానే జుట్టు తియ్యాలంటారు. సహజంగా వచ్చిన జుట్టును సాంఘిక సంబంధాల కారణంగా తియ్యాలనటం, ఉంచాలనటం చాలా పిచ్చితనం' అంది. సీతకు ఆ మాటలు చాలా నచ్చాయి. సుభద్ర కూడా 'నీకు భర్తంటే ప్రాణమో కాదో నాకు తెలియదు గానీ జుట్టంటే ప్రాణమని తెలుసు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ జుట్టు తీయించకు' అని చెప్పింది.

సీతకు జుట్టు మిగిలింది గానీ దానికి చేసే పోషణ పూర్తిగా పోయింది. సీత జుట్టునిపుడు ఎవరూ పట్టించుకోవడంలేదు. తల నూనెలు తయారు చెయ్యటం లేదు. పూలు తేవటం లేదు. కళావిహీనమైన జుత్తు మాత్రం ఒత్తుగానే వుంది. ఒక్కోసారి భర్త జ్ఞాపకాలు సీతకు పిచ్చెక్కించేవి. ప్రేమగా తనను ముద్దులాడి కౌగిలించుకునే భర్త గుర్తొచ్చి శరీరమంతా అతని కోసం తపనపడేది. అప్పుడు సీతకు 'జుట్టు కత్తిరించుకుంటే కోరికలుండవు' అని చిన్నప్పుడు చెప్పుకున్న మాటలు గుర్తొచ్చేవి. అది నిజంకాదని తెలిసినా ఈ జుట్టు తీయించుకుని కోరికల పీడ ఒదిలించుకుందామా అని ఆవేశంగా అనుకునేది. వెర్రిగా జుట్టు పీక్కుని ఏడ్చేది.

సీత తలంటుకునే ముందు నూనె పెట్టుకోవటం కూడా వదినలకు కంటగింపు అయిపోయింది. తమ కంటె పెద్ద జుట్టు సీతకుండటం కూడా వారికి కంటగింపుగానే ఉండేది. క్రమంగా సీత జడ వాళ్ళ కంటికి పాముకంటే ప్రమాదకరంగా కనపడసాగింది. 'ఇంకెన్నాళ్ళు వాలు జడ వయ్యారం. ముడేసుకోరాదూ' అని మూతి తిప్పటం మొదలెట్టారు. జడమానేసి ముడి వేసుకున్న రోజున సీత కెందుకో ఆగకుండా దుఃఖం వచ్చింది. తన యవ్వనపు రోజులు గుర్తొచ్చో, అది పోతోందనే బాధో, యవ్వనం పోయింది ఒప్పుకోమని నలుగురూ బలవంతపెట్టిన తీరుకో, ఎందుకో గానీ సీత తనలో తనే కుళ్ళి ఏడ్చింది.

కొడుకులిద్దరి క్రాపులూ చూసినప్పుడల్లా తనకో కూతురైనా పుట్టి వుండకూడదా అనుకునేది. ఓసారి ఆ మాట పైకే అంటే సుభద్ర తిట్టింది. 'నీకో కూతురుంటే దాని ప్రాణం కూడా జుట్టులోనే ఉండేలా చేసేదానివి. అది కూడా నీలానే తయ్యారయ్యేది' అంది. సుభద్ర తనకున్న నాలుగు వెంట్రుకల్నీ కత్తిరించి ఇంచుమించు క్రాపుగానే చేసింది. ఆమె ఇప్పుడు పంతులమ్మ అయింది. కూతురికి జడే వేస్తోంది. సీతకు కోపం వచ్చి 'మరి నీ కూతురికి జడే వేస్తున్నావేం' అని అడిగింది. 'ఇప్పుడు ఆడపిల్లలకు క్రాఫింగులు పెంచటం ఫాషనయింది. పిల్లల దృష్టంతా బాబ్డ్ హెయిర్ మీదో పోనీటెయిల్స్ మీదో వుంటోంది. అందుకని నా పిల్లలకు పెద్దయ్యేదాకా జడవేసి తర్వాత క్రాఫ్ చేయిస్తా' అంది సుభద్ర.

సుభద్రకు తలతిక్క అనుకుంది సీత.

కాని సుభద్రకు కూడా తెలియదు తన జుట్టు గురించి ఎంత పట్టించుకోకుండా ఉండాలన్నా కుదరటం లేదని, ఆడదాని జుట్టు ఎట్లా పెంచాలో అన్నది నిర్ణయించేది కొన్ని సాంఘిక శక్తులే గాని ఆడవాళ్ళు కాదని

క్రమంగా సీత మేనగోడళ్ళు ఎదుగుతున్నారు. జుట్టు రక్షించుకునేందుకు వాళ్ళు ఉపయోగిస్తున్న పద్ధతులు వేరుగా ఉంటున్నాయి. పదిహేను రోజుల కొకసారి షాపుకెళ్ళి కత్తిరించుకొస్తారు. రెండు రోజుల కొకసారి షాంపూతో తలస్నానం చేస్తారు. నెలకో రకం షాంపూ మారుస్తారు. కోడిగుడ్డు, పెరుగు, నిమ్మకాయలు – వాళ్ళు జుట్టుకు పట్టించని పదార్థంలేదు. ఒదినలు ఆ పిల్లలకు సహకరిస్తూనే వున్నారు. ఈ షాంపూల వ్యవహారం జుట్టు కత్తిరింపుల వ్యవహారం సుభద్రకు తెలుస్తుందేమోనని అడిగింది. 'ఆడవాళ్ళ జుట్టు పెరగటం ఏమోగానీ కోట్ల రూపాయల వ్యాపారం మాత్రం జరుగుతోందే సీతా. జుట్టు వూడితే సవరాలవాడి వ్యాపారం పెరుగుతుంది. మనకు జుట్టు మీద భ్రమలు పెరిగిన కొద్దీ వాళ్ళ వ్యాపారం పెరుగుతుంది. నన్నడిగితే ఆడవాళ్ళందరూ క్రాపులు చేయించుకుని ఈ షాంపూల, సవరాల వ్యాపారాన్ని దివాళా తీయిస్తేగాని ఆడవాళ్ళ కష్టాలు తీరవు' అంది. 'సుభద్రకు జుట్టంటే కసిమాత్రం పోలేదు. ఏం చేస్తుంది పాపం. చిన్న జుట్టు' అనుకుంది సీత.

ఇంతలో ఆ ఇంట్లో పెద్ద సమస్య ఒకటొచ్చి పడింది. రెండో అన్నయ్య కూతురికి పలచగా మీసాలూ గడ్డమూ మొలవటం మొదలయింది. మొదట ఆ పిల్లను అందరూ ఎగతాళి చేశారు. ఆ పిల్ల రెండు రోజులు అన్నం మానేసి ఏడ్చింది. ఏడవటమే కాదు అంతకు ముందు ఆ పిల్ల కళ్ళల్లో ముఖంలో ఉండే కాంతి, ఉత్సాహం, చురుకుదనం అన్నీ పోయాయి. ఏదో పెద్ద దిగులు మబ్బులా ముఖమంతా పరుచుకుంది. క్రమంగా ఆ పిల్ల తల్లిక్కూడా దిగులు పెరిగింది. ఎన్నో మందులు వాడి చూశారు ఫలితం లేకపోయింది. తన జీవితం నాశనమైందని ఆ పిల్ల ఏడుస్తుంటే ఓదార్చే వారే లేరు. ఔను పాపం అని జాలిపడ్డారు. అవతల మగపిల్లలు గడ్డాలూ, మీసాలతో గర్వంగా తిరుగుతున్నారు. ఈ పిల్ల అవి ఒదిలించుకోలేక చచ్చిపోతోంది. ఏం పాపం చేసిందో ఎందుకని వచ్చాయో అని సీత జాలిపడింది. తెల్లబడిపోతున్న తన జుట్టు చూసుకొని కొన్నాళ్ళు బాధపడింది. ఒదినలు ముగ్గురూ కలిసి వాళ్ళ జుట్టుకి రంగు వెయ్యాలా, ఏం చెయ్యాలని చర్చించుకునే వారు. సీత జుట్టు తెల్లబడటమే మంచిదన్నట్లు పట్టించుకునే వారు కాదు. తను తప్ప మరెవరూ దిగులు పడకుండానే సీత జుట్టు తెల్లబడిపోయింది.

ఇవాళ నెలరోజుల జబ్బు తర్వాత జుట్టంతా రాలిపోతుంటే సీతకు అన్నీ గుర్తొచ్చాయి. అమ్మ రాసే నూనెలు, ఆముదం, కుంకుడు పులుసు, మల్లెపూలు, పెళ్ళినాటి పూలజడ,

జడకుచ్చులు, భర్త పోయాక జుట్టు తీస్తారనే భయం, తియ్యరని తెలిశాక నిశ్చింత, అప్పటి నుంచీ వున్నా లేనట్టయిన జుట్టు, పూలకూ, పోషణకూ నోచుకోని జుట్టు, ఇప్పుడు రాలిపోతున్న జుట్టు –

అన్నీ కళ్ళముందు గాలికెగురుతున్న ముంగురుల్లా అల్లల్లాడాయి.

"ఈ జుట్టు నా ఇష్టంతో పెరిగిందా. నా ఇష్ట ప్రకారం పెరిగిందా?

నా జుట్టుని పోషించుకోవటంలోనూ, నిర్లక్ష్యం చెయ్యటంలోనూ ఎంతమంది పెత్తనం చేశారు. ఆడదాని జుట్టు మీద ఇన్ని ఆంక్షలూ, నియమాలూ, పెత్తనాలూ ఎందుకొచ్చాయి. ఆడదాని జుట్టునింత గట్టిగా పట్టుకున్న సమాజం ఆడదాన్ని ఇంకెంత గట్టిగా పట్టుకుంటుంది. ఆ పట్టులోంచి తప్పించుకోకుండా ఈ జుట్టులా పండి బలహీనమై రాలిపోవటమేనా – ఈ పట్టునుంచి ఈ పెత్తనం నుంచి తప్పించుకుంటే!... ఈ ఆంక్షలు లేకపోతే ఏమయ్యేది. నేనేమయ్యేదాన్ని" –

ఈ ప్రశ్నలు చాలా అస్పష్టంగా సీత మనసులో మెదులుతున్నాయి.

జూన్ 1988

మానవి (ఉదయం)

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=419